

До славного ювілею

*Колектив ІМФЕ
ім. М. Т. Рильського
НАН України
сердечно вітає
видатного українського
етнолога, автора
кількох десятків
індивідуальних
і колективних
монографій, знаного
громадського та
культурного діяча
Георгія Кожоліянка
з ювілейною віхою
його життя.
Многії і благії літа!*

ЗОЛОТА ОСІНЬ ГЕОРГІЯ КОЖОЛІАНКА

Валентина Борисенко

Георгію Кожоліянку — людині великої душі і щирого серця, талановитому вченому-етнологу, доктору історичних наук, професору — виповнилося 70 років. Народився Георгій Костянтинович 27 червня 1946 року в буковинському селі Кам'яна (нині — Сторожинецького р-ну Чернівецької обл.). Г. Кожоліянка виростив трьох дітей, збудував дім і посадив дерево. А ще незрадливо любить свою Буковину, для якої живе і працює.

Творчий шлях Георгія Костянтиновича був наповнений працею. Після отримання атеста зрілості йому довелося працювати на шахтах Донбасу, здобути професію фотокінотелеоператора, автомобільного майстра-механіка. Вступивши 1967 року на історичний факультет Чернівецького державного університету, юний дослідник відразу захопився етнологією й до

закінчення вишу брав активну участь у наукових студентських конференціях. У 1979 році він захистив кандидатську дисертацію в Інституті історії АН України, у 1992-му — докторську в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. Усе своє життя працював у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, пройшовши всі сходинки від викладача до завідувача кафедри етнології, античної та середньовічної історії. Секрет успіху вченого криється в доброзичливості до студентів, любові до науки, природи, рідного краю. Найкраще ці почуття Георгій Костянтинович висловив у листі до свого друга, учителя, колеги, знаного етнодемографа, члена-кореспондента НАН України Всеволода Наулка. Він написав йому: «Буковина — мій рідний край — квітуча садами і

багата зеленню лісів та полонин, красою гір, річок і озер сторона. Багато на світі є гарних місць, романтичних країв, але мені найкраща та земля, на якій я народився, найчарівнішим у світі є те небо, під яким виростав, зустрічав раніше сонце, ходив босоніж досвітньою росою, вмивався теплими літніми дощами і пробивався через зимові заметілі». Щирість цих слів засвідчують його численні наукові праці про культуру і традиції населення Буковини. Георгій Костянтинович — автор понад сотні публікацій, серед яких чимало монографічних досліджень, таких як «Традиційне господарство українців Північної Буковини у кінці XVIII — першій половині XIX ст.» (1985), «Типи традиційного сільського житла Північної Буковини XIX — першої половини XX ст.» (1986), «Зміни в матеріальній культурі сільського населення Радянської Буковини (40–80-і роки XX ст.» (1988), «Матеріальна культура населення Північної Буковини в кінці XVIII — на початку XX ст.» (1989), «Поселення та житло українців Івано-Франківщини та Буковини» (1992), «Буковинське народознавство. Громадський і сімейний побут» (1998). З-під пера вченого вийшло чимало методичних розробок: програм, запитальників для допомоги молодим ученим. Як визнаний український етнолог, Георгій Костянтинович читав лекції про українську культуру в університетах України та за кордоном, зокрема в канадійських університетах. Досі він плідно працює на посаді голови Буковинського етнографічного товариства, залучає молодь та громадських діячів до вивчення краю, популяризує традиційну культуру в періодичних виданнях.

Утім, мабуть, найголовнішою працею творчого шляху вченого стала чотиритомна праця «Етнографія Буковини» (1999–2004). У ній автор розглянув такі питання, як етногенез українців, розвиток Буковини від давніх часів до новітнього часу, широко розкрив традиції звичаєвого права на її теренах, глибоко простудював господарювання буковинців від землекористування й землеробської техніки до знарядь збирання врожаю та його пере-

робки. Не оминув таких важливих аспектів життєдіяльності населення, як поселення та житло, оздоблення інтер'єру та екстер'єру будівлі, детально розглянув локальні комплекси традиційного народного одягу буковинської частини Поділля, Попруття, Передгір'я, Гуцульщини.

Другий том праці присвячений сімейному побуту та обрядовості. Він написаний на етнографічних матеріалах, зібраних автором майже в кожному населеному пункті Буковини. Георгій Кожолянко виступає з принципових позицій щодо гуманітарного розвитку людства. У своїй передмові вчений слушно акцентує на таких проблемах сучасності, як прискорена урбанізація та глобалізація.

У наступних книгах автор значну увагу приділяє розгляду календарної обрядовості буковинців і витокам духовності. Досвідчений науковець порушив важливі питання розвитку духовності нації, недооцінки спеціальності «Етнологія» в уже незалежній Україні. У своїх світоглядних переконаннях Г. Кожолянко базується на вірі в природні сили своїх пращурів. Не секрет, що офіційні релігії часто поступалися примхам політиків. Мало що змінилося і на порозі XXI століття. Але свята віра в рідну землю, силу води, рослин, повітря не підвладна політичним амбіціям. Етнолог не втомлюється займатися проблемами збереження традиційної культури українців. Він розробив чимало сценаріїв народних свят і обрядів для відродження їх у побуті. З архівних матеріалів опублікував сотні зразків автентичного календарного фольклору, аби донести духовні цінності молодому поколінню.

Георгій Кожолянко — визначний громадський діяч, учений, педагог, член Спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій в Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України — плідно працює над актуальними проблемами етнологічної науки в Україні.

Тож бажаємо йому довгої теплої осені! Нехай не спішить до нас зима із заметілями!